

Oktober 2020

Undersøgelse 2020 om lokal løndannelse til lærere og engangsvederlag til ledere på efterskoler

efterskolerne

Undersøgelse 2020 om lokal løndannelse til lærere og engangsvederlag til ledere på efterskoler

Indledning

Efterskoleforeningen har i efteråret 2020 gennemført en undersøgelse på efterskolerne, med det formål at skabe overblik over anvendelsen af lokalløn til lærere, samt muligheden for at tildele engangsvederlag til forstandere, viceforstandere og afdelingsledere.

Der er 154 efterskoler, hvilket svarer til 64% af samtlige, der har svaret på hele undersøgelsen. Dette er et lidt højere niveau end i 2019, hvor svarprocenten lå på 60%, men lavere end i 2018, hvor den lå på 68%.

Hertil kommer, at ca. 14 % af skolerne har afgivet delvise svar på undersøgelsen. Svar fra disse efterskoler indgår, hvor det giver mening for undersøgelsen. Vi vurderer, at svarprocenten gør undersøgelsen repræsentativ for hele sektoren.

Resultatet af undersøgelsen viser

- Udmøntning af lokalløn til lærerne er steget fra 7,0% til 7,6% fra 2019 til 2020
- Store skoler udmønter større tillæg end små skoler
- 71% af forstanderne tildeles engangsvederlag. Disse får i gennemsnit ca. kr. 78.000 årligt i vederlag, hvilket er en stigning på ca. 5.000 kr. fra 2019 til 2020.

På grund af indførelsen af et nyt lønsystem for øvrige ledere, kan man ikke sammenligne niveauet i 2020 med tidligere år, men engangsvederlag benyttes stadig, om end i mindre omfang, til denne gruppe.

Undersøgelsen har forudsat, at ledelsen og administrationen på efterskolerne har skullet dykke ned i konkrete politikker og aftaler for at kunne besvare spørgsmålene, og Efterskoleforeningen takker for arbejdet med at afgive svar, hvilket er med til at give såvel skolerne som konsulenterne i foreningen et vigtigt redskab i rådgivningen om anvendelsen af lokallønstillæg og supplerende engangsvederlag.

Efterskoleforeningen, oktober 2020

Bjarne Bundsgaard Nielsen

Økonomisk Konsulent

bn@efterskolerne.dk

Tlf. 3317 9766

1. Forhandlingen af lokalløn

Skolerne er indledningsvist blevet spurgt til, om de har en tillidsrepræsentant. Af de 164 skoler, der har besvaret spørgsmålet, har 97 % svaret 'ja'. Spørgsmålet er relevant i forhold til forhandlingen af lokalløn på skolerne, idet denne baserer sig på tillidsrepræsentantens aktive medvirken som forhandler for lærerne. Såfremt skolen ikke har en tillidsrepræsentant, skal forhandlingen i stedet foregå med Frie Skolers Lærerforening (FSL).

80 % af skolerne svarer bekræftende på, at de inden for de seneste 12 måneder har forhandlet lokalløn med tillidsrepræsentant eller FSL. I 2019 var tallet 86 % og i 2018 var tallet ligeledes på 80 %. Når tallet ikke er 100 %, kan det bl.a. skyldes, at der på skolen er sket en forrykkelse af tidspunktet for forhandlingerne, der gør, at der ikke er forhandlet lokalløn inden for de sidste 12 måneder.

På de skoler, der ikke har forhandlet med tillidsrepræsentanten indenfor de seneste 12 måneder, er den gennemsnitlige udmøntning af lokalløn lavere, nemlig 6,9 % (5,9 % i 2019 og 6,7 % i 2018) i stedet for 7,8 %, som er gennemsnittet for de skoler, hvor man har forhandlet i 2020 (7,2 % i 2019 og 7 % i 2018).

2. Ledelsens prioriteringer ved udmøntning af lokalløn

Som i de tidligere år er efterskolerne blevet spurgt til, hvilke kriterier i lønpolitikken, der er de vigtigste for skolens udmøntning af lokalløn til lærerne.

Spørgsmålet er formuleret således, at undersøgelsen spørger til, hvilke kriterier, der set fra ledelsens side, er de vigtigste i udmøntningen af lokalløn. Skolerne har kun kunnet vælge ét kriterie.

166 skoler indgår i besvarelsen af dette spørgsmål. Svarene fremgår af tabellen nedenfor.

Set fra ledelsens perspektiv, hvilke af følgende prioriteringer er den vigtigste i skolens udmøntning af lokalløn?

	2020	2019	2018
Fordele lokallønnen ligeligt mellem lærerne	25%	28%	32%
Bringe lærernes løn på niveau med andre efterskoler	27%	18%	18%
Tiltrække og belønne medarbejdere med særlige kompetencer	15%	20%	25%
Bringe lærernes løn på niveau med lokale folkeskoler	25%	27%	20%
Andet	8%	7%	5%

Tabel 1. Skolernes prioriteringer

Som det kan ses af tabellen, er der en væsentlig spredning i kriterierne, og der er ikke et entydigt fokus på individuelle kriterier med fokus på den enkelte lærer. Tendensen fra sidste år mod en bevægelse i retning af, at lønnen bringes på niveau med lokale folkeskoler, er aftaget, og det ser ud til, at det i højere grad er niveauet af tillæg på andre efterskoler, der anvendes som pejlemærke, idet andelen af disse er steget fra 18% i 2019 og 2018 til 27 % i 2020.

Stadig færre skoler fordeler lønnen ligeligt mellem alle lærere.

I kategorien 'Andet' er blandt andet angivet: Kombination af flere kriterier, udviklingstiltag, fastholdelse af elever og som anerkendelse og belønning.

3. Størrelsen på udmøntningen

Skolerne er blevet spurgt om, hvor stor en procentdel af lærernes samlede aktuelle lønsum, der pt. udmøntes som lokalløn.

164 skoler har besvaret dette spørgsmål. Svarene fordeler sig som vist nedenfor.

Hvor stor en procentdel af lærernes samlede aktuelle lønsum udmøntes pt. som lokalløn?

	2020	2019	2018
10 % fraktil	4 %	3,0 %	3,2 %
Nedre kvartil	6 %	5,0 %	5,5 %
Median	7,2 %	7,2 %	7,0 %
Gennemsnit*)	7,6 %	7,0 %	6,9 %
Øvre kvartil	9,5 %	8,8 %	9,0 %
90 % fraktil	11,1 %	10,1 %	10,0 %

Tabel 3. Oversigt over lokalløn

*) Beregnet pr. lærer i stedet for på skoleniveau er gennemsnittet 7,9 %, (2019: 7,3% og 2018: 7,2 %).

Tabellen ovenfor viser medianen, gennemsnittet, den nedre kvartil, den øvre kvartil, 10 % fraktilen og 90 % fraktilen. Disse udmøntningsprocenter er beregnet for at vise spredningen i den samlede procentvise størrelse på tillæggene skolerne imellem.

Ved medianen forstås udmøntningsprocenten for den midterste besvarelse, når besvarelsene ordnes i rækkefølge efter størrelse. Ofte vil medianen være mere repræsentativ for gruppen end gennemsnittet, da den ikke påvirkes af enkelte høje eller lave udmøntninger.

Skolerne udmønter således i gennemsnit 7,6 % af lærernes samlede aktuelle lønsum som lokalløn. Som det fremgår af tabellen, er dette en stigning på 0,6 % fra 2019.

Nedre kvartil er den procent, som en fjerdedel af skolerne med laveste udmøntning ligger under, mens øvre kvartil er den procent, som den fjerdedel af skolerne med højst udmøntning ligger over. Halvdelen af skolerne udmønter således mellem 6,0 % og 9,5 % i lokalløn i 2020.

10 % fraktilen og 90 % fraktilen aflæses ved at tage henholdsvis 10 % eller 90 % af observationssættets størrelse, svarende til antallet af skoler, der har svaret, og så tælle ind i rækken, og aflæse værdien. 10 % fraktilen er således den procent, som 10 % af skolerne udmønter eller ligger under, mens 90 % fraktilen er den procent, som de 10 % af skolerne, der udbetaler mest, mindst udmønter. 10 % af skolerne i undersøgelsen udmønter således 4 % eller derunder som lokalløn, og 10 % af skolerne udmønter mindst 11,1 %.

4. Undervisningstimer

Siden 2016 har vi spurgt til antallet af undervisningstimer á 60 minutter for en fuldtidsansat lærer i en normaluge.

Årsagen til dette er, at der fra flere sider har været ytre ønske om at kunne belyse forskellene i arbejdsopgaver og stillingsindhold og -vilkår for efterskolelærere i forhold til andre skoleformer. Flere af de forhold, der kan beskrive forskellen, er imidlertid ikke egnede til at belyse via en kvantitativ undersøgelse som denne. Det er dog muligt relativt entydigt at angive antallet af undervisningstimer.

Undersøgelsen viser, at medianen er 13,5 undervisningstimer i normaluger, hvilket er på niveau med 2018, men højere end 2019, hvor de lå på 12 timer/uge.

Tallene ligger væsentligt under de tilsvarende tal for andre undervisningsområder, hvor lærerne ikke anvender en del af arbejdstiden på tilsyn og samvær.

Undersøgelsen i 2020 viser i forhold til tidligere år, at den halvdel af skolerne, hvor lærerne har færrest undervisningstimer udmønter en højere procentdel, 7,8 % i tillæg end den anden halvdel, hvor der udmøntes 7,4 %.

I såvel 2019 og 2018, var det omvendte gældende:

	2020	2019	2018
Færreste uv	7,8%	6,9%	6,4%
flest uv	7,4%	7,1%	7,4%

Tabel 4. udmøntning af lokalløn ift. antal undervisningstimer

Konklusion

Tallene viser, den gennemsnitlige udmøntning er steget med 0,6% fra 7,0 % i 2019 til 7,6 % i 2020, og at stigningen er fordelt jævnt, således at både skoler, der har udbetalt en lille procentdel af lønnen og de, der har udbetalt en større procentdel af lønnen, alle har udmøntet mere i 2020 end i 2019.

Tre efterskoler ud af 163 har oplyst, at de ikke har udmøntet lokalløn.

Undersøgelsen viser, at de største skoler målt efter lærerårsværk tenderer til at udmønte mest. Således udmønter den halvdel af skolerne med de færreste lærerårsværk i gennemsnit 6,8 % (2019: 6,5 %) af lærernes samlede aktuelle lønsum som lokalløn, hvorimod den halvdel med de fleste årsværk udmønter 8,4 % (2019: 7,6 %). Forskellen er markant, og stigningen i den procentvise uddeling er størst på de store skoler.

Det forhold, at de store efterskoler generelt udmønter mere i lokale tillæg end i de mindre efterskoler, betyder, at den gennemsnitlige udmøntning pr. lærer ligger lidt højere end målt pr. skole.

Efterskolelærerne får således i gennemsnit 7,9 % i lokalløn.

5. Engangsvederlag til ledere

Undersøgelsen belyser også i hvilket omfang, efterskolerne har ansat ledere i de forskellige stillingskategorier, og i hvilket omfang de yder engangsvederlag til disse.

I 2019 trådte en ny organisationsaftale for ledere i kraft. Denne overenskomst har medført et nyt aflønningssystem for øvrige ledere, dvs. viceforstandere og

afdelingsledere. Intervalllønnen er afskaffet og der er indført en basisløn, afhængig af skolestørrelse, samt mulighed for at give varige - og midlertidige tillæg. Dette system har reduceret behovet for at udbetale engangsvederlag, idet mange skoler har valgt at indgå aftale om faste tillæg, der ikke behøver forhandlet hvert år.

For øvrige ledere er tallene derfor ikke direkte sammenlignelige med tallene for 2019 og 2018, men de historiske tal er medtaget alligevel.

Forstandere

For forstandernes vedkommende viser resultaterne af årets lønundersøgelse, at skolerne fortsat benytter engangsvederlag til lederne, og at vederlagene er blevet større gennem tiden.

Ud af 155 skoler der har besvaret spørgsmålet, angiver 111 skoler, at forstanderen har fået engangsvederlag inden for de seneste 12 måneder. Det svarer til 71 % af skolerne (2019: 75 % og 2018: 73 %)

Set på alle 155 skoler udgør det gennemsnitlige engangsvederlag til forstandere 56.382, hvilket er en stigning i forhold til tidligere år, idet gennemsnittet i 2019 lå på 55.833 kr. og i 2018 på 49.100 kr.

Medianen udgør i 2020 50.000 kr., hvilket er nøjagtig den samme som i både 2019 og 2018

Hvis gennemsnittet kun beregnes på de skoler, der har udmøntet engangsvederlag, udgør det 78.703 kr. I 2019 udgjorde beløbet 73.927 kr. og i 2018 65.850 kr.

På 39 skoler, svarende til 25 % af de skoler, der har svaret, har forstanderen fået et engangsvederlag på over 100.000 kr. Det tilsvarende tal var i 2019 på 20 % og i 2018 på 14 %.

Viceforstandere

Ud af 158 skoler svarer 125 skoler, at de har en viceforstander. Det svarer til 80 % af skolerne. I 2019 var det ligeledes 80 % og i 2018 var det 76 % af skolerne, der havde en viceforstander.

På de skoler, der har en viceforstander, svarer 57 %, at viceforstanderen har fået engangsvederlag inden for de seneste 12 måneder. I 2019 var det 76 % og i 2018 var det 71.

Viceforstanderne har i gennemsnit fået 27.279 kr. i 2020. I 2019 udgjorde gennemsnittet 41.365 kr. og i 2018 25.800 og i 2018 var tallet på 25.800.

Medianen udgør 20.000 kr. hvor det i 2019 og 2018 var på 15.000 kr.

Hvis gennemsnittet kun beregnes på de viceforstandere, der har fået engangsvederlag, udgør det i 2020 48.488 kr. I 2019 var gennemsnittet 54.676 kr. og i 2018 var det på 48.800 kr.

På 6 skoler har viceforstanderen fået et engangsvederlag på over 100.000 kr.

Afdelingsledere

52 % af efterskolerne i undersøgelsen oplyser, at de har en eller flere afdelingsledere ansat (2019: 43 % og 2018: 45 %)

De skoler, der har en eller flere afdelingsledere ansat, har i 40 % af tilfældene ydet engangsvederlag til afdelingslederne inden for de seneste 12 måneder. I 2019 var andelen på 68 % og i 2018 lå niveauet på 48 %.

Gennemsnittet for de afdelingsledere, der har fået engangsvederlag i 2020 udgør 28.763 kr., hvor det i 2019 udgjorde 41.740 kr. og 37.000 kr. i 2018.

6. Lokalløn og engangsvederlag fordelt på skolestørrelser

For andet år i træk har vi valgt at udarbejde en oversigt over tildelingen af lokallønnen og ledernes engangsvederlag, set i forhold til årselevintervallerne, vi anvender i den årlige regnskabsanalyse.

Interval årselever	Antal skoler i undersøgelsen.	Gns. antal årsværk	Gns. % lokalløn lærere	Forstandere		Viceforstandere		Afdelingsledere	
				Antal med vederlag	Gns. vederlag.	Antal med vederlag	Gns. vederlag	Antal med vederlag	Gns. vederlag
0-99	59	13,4	6,00%	32	71.360	19	43.158	7	29.161
100-149	64	15	8,00%	47	71.601	31	48.082	10	37.288
150-	32	21,7	9,20%	33	95.717	20	54.180	10	34.362

Tabel 5. Lokalløn og engangsvederlag ift. skolestørrelser 2020

Oversigten viser tydeligt, at jo større skolerne er, des mere får lærerne i lokalløn. Det ligger i tråd med regnskabsanalyserne, som viser, at store skolars økonomiske resultater generelt er bedre end de mindre skolars, hvilket dermed afspejles i både lokalløn og engangsvederlag.

Interval årselever	Antal skoler i undersøgelsen.	Gns. antal årsværk	Gns. % lokalløn lærere	Forstandere		Viceforstandere		Afdelingsledere	
				Antal med vederlag	Gns. vederlag.	Antal med vederlag	Gns. vederlag	Antal med vederlag	Gns. vederlag
0-99	55	14	5,80%	38	64.734	26	54.174	11	40.560
100-149	56	15	7,00%	42	68.196	38	51.083	11	39.045
150-	32	22,5	8,30%	28	95.001	23	61.182	17	44.188

Tabel 6. Lokalløn og engangsvederlag ift. skolestørrelser 2019

Sammenligner man med 2019, er det tydeligt, at de største stigninger i udmøntningsprocenten for lokalløn til lærere er sket på de største skoler. For forstanderes vedkommende er der sket en markant stigning i engangsvederlag på de mindste skoler, om end der over hele linjen forekommer stigninger til den øverste leder.

For viceforstandere og øvrige leders vedkommende bærer udmøntningerne præg af, at flere skoler er overgået til at udbetale faste tillæg i stedet for engangsvederlag og at engangsvederlagene dermed er blevet mindre,

7. Konklusion på undersøgelsen

Undersøgelsen viser, at efterskolerne stadig anvender lokalløn for lærerne som en del af lønsystemet, og således bruger det til lokalt at yde tillæg oven i de centralt aftalte lønde.

Ligeledes viser undersøgelsen, at niveauet på lokallønnen til lærerne fra 2019 til 2020 er steget fra 7,0% til 7,6 %, hvor det fra 2018 til 2019 kun steg fra 6,9% til 7,0%.

Den største stigning, fra 7% til 8%, er sket på de mellemstore skoler mellem 100 og 149 elever.

Yderligere ses af undersøgelsen, at der er udbredt anvendelse af muligheden for at yde engangsvederlag til forstandere og viceforstandere og afdelingsledere. Vederlagenes størrelse er igen i 2020 steget for forstanderne.

Det nye lønsystem for øvrige ledere betyder, at sammenligning med historiske tal ikke er relevant i år.

efterskolerne